

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Факультет магістратури, заочного навчання і підвищення кваліфікації
Кафедра спортивних та рухливих ігор

Бондаренко Микита Юрійович

**ПОРІВНЯННЯ ІГРОВИХ ПОКАЗНИКІВ КВАЛІФІКОВАНИХ
БАСКЕТБОЛІСТІВ РІЗНОГО АМПЛУА**

Кваліфікаційна робота

освітній рівень	<u>Другий магістерський</u> <i>(назва освітнього рівня)</i>
галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність	<u>017 Фізична культура і спорт</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
спеціалізація	<i>(назва спеціалізації)</i>
освітня програма	<u>Тренувальна діяльність в обраному виді спорту (баскетбол)</u> <i>(назва освітньої програми)</i>

Науковий керівник

Помещикова І.П., к.н.фіз.вих, доцент

(підпис)

Рецензент

Паєвський В.В., к.н.фіз.вих, доцент

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«__» _____ 20__ р.

Харків – 2024

АНОТАЦІЯ
на кваліфікаційну роботу
Бондаренка Микити Юрійовича

**«Порівняння ігрових показників кваліфікованих баскетболістів
різного амплуа»**

Актуальність дослідження. Організація командної гри у баскетболі передбачає визначення амплуа для гравців. Функції (амплуа) гравців у баскетболі визначаються з урахуванням особливостей ігрової діяльності – гра у нападі, гра у захисті, а також антропометричними показниками тіла та фізичними якостями. Розподіл гравців за амплуа, створює можливості для більш сприятливих умов реалізації індивідуальних, групових і командних тактичних дій з метою досягнення переваги над командою суперників. Залежно від технічного арсеналу, фізичного стану і росту кожен гравець займає чітко визначену позицію на майданчику.

Аналіз змагальної діяльності баскетболістів вищої кваліфікації дозволяє підійти до вирішення проблеми оптимального оцінювання результатів змагальної діяльності з позицій системного аналізу і впритул наблизитися до створення алгоритму оцінки змагальної діяльності гравців різного амплуа.

Тренер маючи інформацію про ефективність гри баскетболіста в кожному матчі може оцінити реальний внесок кожного спортсмена в загальний результат команди, проаналізувати дії баскетболістів під час гри, їх результативність, порівняти показники гри з тестовими, з розподілом тренувальних навантажень, що дає можливість вносити відповідні корективи в тренувальний процес, в план чергової гри, тощо.

Кваліфікаційна робота присвячена порівнянням ігрових показників кваліфікованих баскетболістів з урахуванням їх амплуа, з визначенням різниці у статистичних даних гри баскетболістів збірної України та клубу суперліги чемпіонату Суперліги України.

Метою даної роботи було проаналізувати ігрові показники кваліфікованих баскетболістів різного ігрового амплуа.

Під час дослідження вирішувались наступні завдання:

1. Провести аналіз науково-методичної літератури, що стосується методики підготовки гравців різного ігрового амплуа

2. Встановити показники ігрової діяльності баскетболістів різного ігрового амплуа харківської чоловічої команди суперліги в іграх чемпіонату України сезону 2021-2022 років.

3. Порівняти ігрові показники гравців різного амплуа харківської чоловічої команди суперліги з показниками збірної команди України.

Для вирішення цих завдань використовувалися такі **методи дослідження**: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Аналіз ігрових показники кваліфікованих баскетболістів різних амплуа проводився за показниками ігор чемпіонату України 2021-2022 років команди суперліги БК «Харківські Соколи». Педагогічне спостереження велося за 22 іграми, проведеними командою. З 22 ігор командою було виграно 14 поєдинків і програно 8. Згідно поданої технічної заявки, в складі команди БК «Харківські Соколи» 1 гравець має амплуа центрового, 6 форвардів, 5 захисників. Аналіз ігрових показники команди чоловічої збірної України з баскетболу проводився за показниками ігор World Cup Qualifiers 2021-2022 років. Педагогічне спостереження велося за 6 іграми. Національна збірна у Кубку світу виграла 3 поєдинки і 3 прогнала. Склад збірної національної команди 12 гравців. В збірній команді 4 гравці мають амплуа центрового, 4 форварда, 4 захисника.

Результати: Встановлено що центровий харківської команди суперліги за гру чемпіонату України 2021-2022 років набирав 13 очок. Виконував 2,2 кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – 4,5 кидка, штрафних – 3,3 кидка. Із точністю – 33,3 %, 56 %, 58,9%, відповідно. Форвард харків'ян – за гру набирав у середньому 4,8 очок, виконує $8,8 \pm 0,4$ кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – $16,7 \pm 4,4$ кидка, штрафних – $11,4 \pm 2,2$ кидка. Із точністю – 26,5 %, 53,3 %, 59,8%, відповідно. Захисник суперліги – за гру набирав 9,18 очок, виконує $15,6 \pm 3,1$ кидки з дальньої

відстані, 2-о очкових – $18,9 \pm 3,4$ кидка, штрафних – $7,3 \pm 1,1$ кидка. Із точністю – 40,5 %, 45,5 %, 69,8%, відповідно.

Центрові збірної команди України за гру набирає 6,35 очок. Виконують $0,2 \pm 0,01$ кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – $2,7 \pm 0,2$ кидка, штрафних – $2,8 \pm 0,2$ кидка. Із точністю – 0 %, 70,37 %, 46,4%, відповідно. Форвард – за гру набирає 7,54 очок, виконує $3,05 \pm 0,2$ кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – $4,0 \pm 1,2$ кидка, штрафних – $2,9 \pm 0,1$ кидка. Із точністю – 26,2 %, 50,0 %, 58,6%, відповідно. Захисник – за гру набирає 5,6 очок, виконує $2,6 \pm 0,2$ кидки з дальньої відстані, 2-о очкових – $3,3 \pm 0,9$ кидка, штрафних – $1,1 \pm 0,1$ кидка. Із точністю – 34,6 %, 39,4 %, 81,8%, відповідно.

Висновок: Порівняння ігрових показників гравців різного амплуа харківської чоловічої команди суперліги з показниками збірної команди України показало, що гравці національної збірної команда мали статистично кращі показники підбору м'яча на своєму щиті ($p < 0,05$) та кількості втрат м'яча ($p < 0,05$). Гравці харківської команди показували достовірно кращі результати у кількості результативних передач ($p < 0,05$), кількості фолів на гравцеві ($p < 0,05$). За іншими ігровими показниками статистично достовірних розбіжностей між командою «Харківські Соколи» і національною збірною командою України не виявлено ($p > 0,05$).

Ключові слова: ігрові амплуа, техніко-тактична підготовка гравців, статистичні показники, ефективність ігрових дій, гравців різного амплуа.

ABSTRACT

**for the qualification work of
Bondarenko Mykyta Yuriyovych**

**«Comparison of the game performance of qualified basketball players of
different roles»**

The relevance of the research. The organisation of a team game in basketball involves the definition of a role for players. The functions (roles) of players in basketball are determined taking into account the peculiarities of the game activity – the game in attack, the game in defence, as well as anthropometric indicators of the body and physical qualities. The distribution of players by role creates opportunities for more favourable conditions for the implementation of individual, group and team tactical actions in order to achieve an advantage over the opposing team. Depending on the technical arsenal, physical condition and height, each player occupies a clearly defined position on the court.

The analysis of the competitive activity of basketball players of the highest qualification allows us to approach the problem of optimal assessment of the results of competitive activity from the standpoint of system analysis and come close to creating an algorithm for assessing the competitive activity of players of different roles.

Having information about the effectiveness of the basketball player's game in each match, the coach can assess the real contribution of each athlete to the overall team result, analyse the actions of the basketball players during the game, their performance, compare the game performance with the test, with the distribution of training loads, which makes it possible to make appropriate adjustments to the training process, to the plan of the next game, etc.

The qualification work is devoted to the comparison of the game indicators of qualified basketball players, taking into account their role, with the determination of the difference in the statistical data of the game of basketball players of the national team of Ukraine and the superleague club of the SuperLeague Championship of Ukraine.

The purpose of this work was to analyse the game performance of qualified basketball players of different game roles.

The work addressed the following objectives:

1. To analyse the scientific and methodological literature on the methodology of training players of different game roles
2. To establish the indicators of the game activity of basketball players of different game roles of the Kharkiv men's superleague team in the games of the Ukrainian championship of the 2021-2022 season.
3. Compare the performance of players of different roles of the Kharkiv men's super league team with the performance of the national team of Ukraine.

To solve these problems, the following research methods were used: analysis and synthesis of scientific and methodological literature, pedagogical observation, methods of mathematical statistics.

The analysis of the game performance of qualified basketball players of different roles was carried out according to the indicators of the games of the Ukrainian Championship 2021-2022 of the Super League team BC Kharkivski Sokoly. Pedagogical observation was conducted for 22 games played by the team. Out of 22 games, the team won 14 matches and lost 8. According to the submitted technical application, the team of BC Kharkivski Sokoly consists of 1 player with the role of centre, 6 forwards, 5 defenders. The analysis of the game performance of the men's national basketball team of Ukraine was carried out according to the results of the World Cup Qualifiers 2021-2022. Pedagogical observation was conducted for 6 games. The national team won 3 matches and lost 3 in the World Cup. The national team consists of 12 players. In the national team, 4 players have the role of centre, 4 forwards, 4 defenders.

Results: It was established that the centre of the Kharkiv Super League team scored 13 points in a game of the 2021-2022 Ukrainian championship. He made 2.2 shots from a long distance, 2-pointers – 4.5 shots, free throws – 3.3 shots. His accuracy was 33.3%, 56%, 58.9%, respectively. The Kharkiv forward's averages 4.8 points per game, makes 8.8 ± 0.4 shots from long range, 16.7 ± 4.4 2-pointers, and 11.4 ± 2.2 free throws. The accuracy is 26.5 percent, 53.3 percent, 59.8 percent, respectively.

Superleague guard – scores 9.18 points per game, makes 15.6 ± 3.1 shots from long range, 2-pointers – 18.9 ± 3.4 shots, free throws – 7.3 ± 1.1 shots. The accuracy is 40.5%, 45.5%, 69.8%, respectively.

The centres of the Ukrainian national team score 6.35 points per game. They make 0.2 ± 0.01 shots from long range, 2-pointers – 2.7 ± 0.2 shots, free throws – 2.8 ± 0.2 shots. Accuracy – 0%, 70.37%, 46.4%, respectively. Forward – scores 7.54 points per game, makes 3.05 ± 0.2 shots from long range, 2-pointers – 4.0 ± 1.2 shots, free throws – 2.9 ± 0.1 shots. Accuracy – 26.2%, 50.0%, 58.6%, respectively. Defender – scores 5.6 points per game, makes 2.6 ± 0.2 shots from long range, 2-pointers – 3.3 ± 0.9 shots, free throws – 1.1 ± 0.1 shots. The accuracy is 34.6 percent, 39.4 percent, 81.8 percent, respectively.

Conclusion: Comparison of game indicators of players of different roles of the Kharkiv men's superleague team with the indicators of the national team of Ukraine showed that the players of the national team had statistically better indicators of ball selection on their backboard ($p < 0.05$) and the number of ball losses ($p < 0.05$). Players of the Kharkiv team showed significantly better results in the number of assists ($p < 0.05$), the number of fouls per player ($p < 0.05$). According to other game indicators, no statistically significant differences were found between the Kharkivski Sokoly team and the national team of Ukraine ($p > 0.05$).

Keywords: game roles, technical and tactical training of players, statistical indicators, efficiency of game actions, players of different roles.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безмилов М. Комплектування команд високої кваліфікації в умовах інтернаціоналізації світового баскетболу. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2016. №. 3. С. 3–11.
2. Безмилов М. М. Особливості спеціалізації баскетболістів та вибору ігрових функцій у команді. *Молода спортивна Україна*. 2010, Т.1. С 25–30.
3. Безмилов М. Обґрунтування значущості морфологічних та психофізіологічних показників для орієнтації баскетболістів високої кваліфікації різного ігрового амплуа. 2007.
4. Безмилов М., Шинкарук О. Вплив інтегральних індексів на оцінювання ефективності змагальної діяльності баскетболістів різних амплуа. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2012. №. 3. С. 3–8.
5. Безмилов М., Шинкарук О. Тенденції та актуальні проблеми підготовки баскетболістів високого класу в сучасних умовах глобалізації та популяризації баскетболу. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Твори». 2020. 9(28). С.112-131.
6. Безмылов Н. Современная классификация баскетболистов по игровым амплуа. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2014. № 4 (28). С. 104-107.
7. Безмылов Н. Сравнительный анализ эффективности соревновательной деятельности мужских и женских баскетбольных команд высокой квалификации. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2015. Випуск 1 (54) С. 7–15.
8. Безмылов Н., Шинкарук О., Митова Е. Комплексная оценка уровня подготовленности баскетболистов при проведении ежегодной процедуры драфта в профессиональные клубы НБА. *Науковий напрям*. 2016. С. 112–119.
9. Безмылов Н., Шинкарук О., Мурзин Е. Система отбора игроков и подготовка резерва для национальной сборной команды по баскетболу. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. №. 1. С. 5–14.

10. Безмылов С Н. Сравнительный анализ эффективности соревновательной деятельности мужских и женских баскетбольных команд высокой квалификации. *Фізичне виховання і спорт*. 2015. С. 7.
11. Бондаренко Микита, Помещикова Ірина Точність двоочкових кидків м'яча у кошик кваліфікованих баскетболістів. *Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини*: збірник тез I Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання) 18 травня 2023, Харків: ХДАФК, 2023. С. 23-24.
12. Вертелецький О. І., Грохович О. М. Показники результативності ігрової діяльності в баскетболі. *Молодий вчений*. 2019. № 5. (69). С. 295–298.
13. Вознюк Т. В. Контроль підготовленості та змагальної діяльності студентських команд з баскетболу. *Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті: монографія; за заг. ред. В. М. Костюкевича*. Вінниця ТОВ «Планер», 2017. С. 44-67.
14. Вознюк Т., Драчук А. Контроль змагальної діяльності в баскетболі за часовими інтервалами. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2016. №. 1. С. 267–271.
15. Дорошенко Е. Ю., Кириченко Р. О., Хабарова М. О. Аналіз змагальної діяльності як провідний компонент професійної підготовки тренерів з баскетболу. *Педагогіка, психологія та медико-біол. проблеми фіз. виховання і спорту*. 2000. №22. С. 29-33.
16. Дорошенко Э. Ю. Управление технико-тактическим мастерством спортсменов в игровых командных видах спорта с учетом игрового амплуа. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2011. №. 10. С. 23-27.
17. Козина Ж. Л. Теоретико-методические основы индивидуализации учебно-тренировочного процесса спортсменов в игровых видах спорта : автореф. дис. докт. наук по физ. воспитанию и спорту : 24.00.01 / Нац. ун-т физ. воспитания и спорта Украины. Киев, 2010. 45 с.

18. Козіна Ж. Л., Ширяєва І. Особливості об'єктивних і суб'єктивних показників напруженості навантаження у баскетболісток різного віку, амплуа та різної кваліфікації. *Актуальні проблеми фізкультурної освіти*. 2013. С. 83–87.
19. Корягін В. М. Ігрові показники баскетболістів. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фіз. виховання і спорту*. 2002. № Т. 4. С. 7–13.
20. Костюкевич В.М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту): навчальний посібник. Вінниця: Планер, 2014. 616 с.
21. Куцериб Т. Особливості соматотипу представників ігрових видів спорту. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2014. №. 4 (18). С. 37–44.
22. Леонов А. Д. Структура игры и организации соревновательного процесса в игре в баскетбол. Київ. 1991. 225 с.
23. Мітова О. О. Інтегральна підготовка баскетболістів 17–19 років при переході в команду суперліги. PhDdissertation. Україна, Харків, 2004. 248 с.
24. Мітова О. О., Сушко Р. О. Методи наукових досліджень у баскетболі. Дніпропетровськ : Інновація, 2015. 266 с.
25. Мітова, О. О.; Малойван, Я. В.; Ханюкова, О. В.; Івченко, О. М.; Раковська, І. А. Підходи до оцінки змагальної діяльності в командних спортивних іграх. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 3 (161) 2023. С. 122–127.
26. Платонов В.Н. Переодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практические приложения. К.: Олимпийскаялітература, 2013. 624 с.: ил
27. Помещикова И. П., Кучеренко А. С., Евтушенко И. М. Анализ выступления команды девушек Украины на чемпионате Европы по баскетболу в 2012 году. *Физическое воспитание студентов*. 2013. Т. 1. С. 49–53.
28. Помещикова І., Бондаренко М., Червона С., Кудімова О. Ігрові показники баскетболістів різного амплуа команди суперліги БК «Харківські Соколи». *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти*. Збірник статей XVIII наукової конференції 04 лютого 2022 р., Харків. С. 107–114.

29. Помещикова І. П., Ольховікова І. В. Точність дальніх кидків м'яча у кошик кваліфікованих баскетболістів. Фізичне виховання та спорт в закладах освіти. *Фізичне виховання та спорт в закладах освіти*. 2023. С. 148–149.
30. Помещикова І., Чуча Н. Динаміка точності кидків м'яча у кошик впродовж чемпіонату ЄВРОБАСКЕТ-2022. *Фізична культура, спорт та здоров'я: стан проблеми та перспективи*. Збірник тез наукових доповідей XXII міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2022 р. С. 53–63.
31. Поплавський Л.Ю. Баскетбол. Київ: Олімпійська література, 2004. 448 с.
32. Стрикаленко Є., Шалар О., Кравченко Є. Оцінка змагальної діяльності гравців європейських та американських баскетбольних клубів. *Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку*. 2017. С. 194.
33. Сушко Р. А. Программний матеріал по совершенствованию соревновательной деятельности высококвалифицированных баскетболисток. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2011. №. 9. С. 101–104.
34. Сушко Р. О. Аналіз ефективності змагальної діяльності висококваліфікованих баскетболістів на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2015. №. 4. С. 84–89.
35. Сушко Р. О. Моделі змагальної діяльності кваліфікованих баскетболісток. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені ТГ Шевченка*. 2010. Вип. 2010. Т. 81. С. 666–672.
36. Сушко Р. О. Модельні характеристики кваліфікованих баскетболісток на основі врахування ігрового амплуа. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2011. №. 1. С. 45–52.
37. Сушко Р. О, Дорошенко Е. Ю. Ефективність техніко-тактичних дій висококваліфікованих баскетболісток і шляхи їх удосконалення на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. №. 8. С. 57–65.

38. Сушко Р.О. Мітова О.О., Дорошенко Е.Ю. Змагальна діяльність висококваліфікованих гравців у баскетболі: Навч. посібник. Дніпропетровськ, «НВП Інтерсервіс». 2014, 162 с.
39. Хромаев З. М. Основы планирования и программирования подготовки баскетболистов высокой квалификации : метод. рек. Киев : Киевский ГИФК, 1991. 27 с.
40. Цимбалюк Ж. О., Тихонова А. О., Мусієнко А. В. Зміни показників ефективності ігрових дій баскетболістів 16-20 років в іграх чемпіонатів Європи. *Спортивні ігри*. 2019. №. 4. С. 121-130.
41. Чуча Н. І., Олійник В. О. Техніко-тактична майстерність гравців студентської команди першої ліги «Універбаскет». *Спортивні ігри*. 2018. № 3. С. 100–108.
42. Чуча Н., Помещикова І. Аналіз показників точності кидків м'яча у кошик в матчах чемпіонату Європи 2022 з баскетболу серед чоловічих команд. *Спортивні ігри*. 2022. №. 4 (26). С. 53-63.
43. Шалар, О. Г., Шалар О. Г., Хруленко І. В. Показники техніко-тактичних дій баскетболістів-нападників ULEB. *Актуальные научные исследования в современном мире : XXIII Междунар. науч. конф. (г. Переяслав-Хмельницький, 26-27 марта 2017 г.) : сб. науч. тр. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вып. 3 (23), ч. 7. С. 74-80.*
44. Шинкарук О., Безмилов М. Теоретико-методичні засади розробки та використання модельних характеристик техніко-тактичних дій баскетболістів високої кваліфікації. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2013. № 2. С. 35–44.
45. Шльонська О. Л., Кадхам Х. М. Ф., Васільєва А. Співвідношення сил на олімпійській арені на основі результатів виступів чоловічих збірних команд світу з волейболу. *Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XII Міжнародної конференції молодих вчених. 17 травня 2019 року [Електронний ресурс]. Київ, 2019. С. 200–202.*
46. Bezmylov M., Shynkaruk O., Griban G., Semeniv B., Yudenko O., Lytvynenko A., Otroshko O., Kholchenkova N., Kurtova H., Kostenko M., Osmanova A.

Peculiarities of physical fitness of 17-20 years old basketball players taking into account their playing role. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. 2022. № 10(6), C. 1163–1172.

47. Dežman B. Razlike v številu napadov in izbirnih kazalkih igralne učinkovitosti reprezentanc, ki so nastopale na SP za člane leta 1998 in 2002. *Trener*. 2003. № 3 (1). P. 67–70.

48. Doroshenko E., Sushko R., Koryahin V., Pityn M., Tklich I., Blavt O. The competitive activity structure of highly skilled basketball players on the basis of factor analysis methods. *Human Movement*. 2019. vol.20(4). P.33–40.

49. Doroshenko E., Sushko R., Shamardin V., Prykhodko V., Shapovalova I., Yelisieieva D., Demidova O., Yakovenko A. Analysis of the competitive activity structure of skilled female basketball players. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*. 2020. №20 (4), C. 219–227.

50. Erčulj F. An analysis of basketball players movements in the slovenian basketball league play-off using the sagit tracing system. *Facta universitatis: Scientific paper. Series: Phisycal Education and Sport*. 2008. Vol. 6. № 1. P. 75–84.

51. Giorgio Gandolfi. *NBA Coaches Playbook. Techniques, tactics, and teaching points*. Human Kinetics. 344 p.

52. <https://cyberleninka./article/n/harakteristika-sorevnovatelnoy-deyatelnosti-yunyh-basketbolistov-razlichnyh-igrovyyh-amplua>

53. <https://cyberleninka./article/n/kompozitsionnyy-sostav-tela-sportsmenov-igrovyyh-vidov-sporta>

54. <https://cyberleninka./article/n/osobennosti-antropometricheskih-pokazateley-yunyh-basketbolistok-14-17let-i-vliyanie-na-nih-pischevogo-povedeniya>

55. <https://cyberleninka./article/n/sravnitelnyy-analiz-igrovoy-deyatelnosti-basketbolistov-raznogo-amplua>

56. <https://sites.google.com/site/basketballthisislife/poziciie-gravciv>

57. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B4>

58. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%B1%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4>

59. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%BC%D0%B5%D0%BD>
60. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4>
61. <https://volleyart./read/wp-content/uploads/2020/05/%D0%91%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8C-%D0%9C.%D0%A1.-%D0%9E%D1%82%D0%B1%D0%BE%D1%80-%D0%B2-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%8B%D1%85-%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%85.pdf>
62. Hycinski T. Transition w ataku i w obronie. Ogólnopolska Licencyjna Konferencja Szkolenowa. Bielsko-Biala, 2001. Biuletyn Szkolenowy. Wyd. 2. Str. 8 – 14.
63. Tyshchenko V, Lisenchuk G, Odynets T, Cherednichenko I, Lytvynenko ., Boretska N, Semeryak Z. The concept of building control for certain components of the system for training handball players. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019. №19(4). P. 1380–1385.
64. URL.https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%B2_%D0%B1%D0%B0%D1%81%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D1%96
65. URL.<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D1%82%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4>